

[Gade]

tiske europæiske lande, der selv ønsker medlemskab og associeringsaftaler, og ved at fjerne protektionismen i EF og ændre EF's landbrugspolitik samt skabe åbenhed, mere demokrati og en social og økologisk dimension i EF.

Jeg ser hen til redegørelsen fra regeringen om, hvilke konsekvenser regeringen mener der skal tages på baggrund af udviklingen, og jeg håber, at den ender med andet og mere end rituelle bekendelser til et memorandum, der var udtænkt i en helt anden situation.

*Besvarelse***Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):**

Det er synd, at der var så få, der hørte hr. Gades begrundelse, for det var, synes jeg, en både inspireret, spændende og god begrundelse, som i sig selv markerer meget af det opbrud, der er i diskussionen om de nye europæiske muligheder, og det vil jeg gerne kvittere for over for hr. Gade.

Jeg er ganske enig i, at begivenhederne i løbet af de sidste år indebærer, at hele efterkrigstidens udenrigs- og sikkerhedspolitiske system er kommet i opbrud. Der er derfor ved at opstå et nyt udenrigs- og sikkerhedspolitisk system; det gælder globalt, og det gælder i Europa. Det er jo Danmarks placering i dette nye billede, som forhandlingerne om EF's politiske union samt den økonomiske og monetære union drejer sig om.

I årene omkring 1949 blev der fastlagt en europæisk politisk geografi, som har formået at bevare freden i Europa og samtidig sikre en velstand og velfærd i den vestlige del af Europa, som er helt uden sidestykke i historisk henseende. Opgaven nu her i 1991 er at skabe en tilsvarende politisk geografi for Europa, som kan gøre for den næste generation, hvad beslutningerne i 1949 gjorde for os.

Spørgsmålet er så, om vi er i stand til at hæve os op over snævre nationale interesser og træffe de beslutninger, som situationen kræver af os. Det kan vi kun, hvis vi for alvor gør os klart, at mange af de velkendte udenrigs- og sikkerhedspolitiske vejmærker, som vi hidtil har kunnet styre efter, enten allerede er forsvundet eller vil forsvinde i løbet af ganske kort tid.

Det positive er, at vi har muligheder for selv at forme og påvirke udviklingen. For første gang i mange, mange år ligger brikkerne i det

udenrigspolitiske spil i Europa på en sådan måde, at Danmark har mulighed for at være aktør i stedet for at have den passive tilpassningsrolle, som vi vel i virkeligheden har været tvunget til at spille lige siden 1864.

For sagen er den enkle, at i dag kan intet europæisk land anskue sin sikkerhed isoleret fra noget andet europæisk land. Danmark kan kun føle sig trygt, hvis der er stabilitet og fred i hele Europa. Sikkerhedspolitik drejer sig i dag ikke om det antal soldater, der kan mobiliseres for at forsvare éns ydre geografiske grænser. Nej, det drejer sig om en bred vifte af midler, som skal bidrage til stabiliteten i hele det europæiske geografiske område – og for et lille land som Danmark naturligvis navnlig i det geografiske nærområde.

Det er EF, som sammenknytter de europæiske lande i en sådan grad, at intet enkelt land kan håndtere sine interesser alene, men nødvendigvis må gøre det i samarbejde med de øvrige europæiske lande. Denne økonomiske og efterhånden også politiske integration er blevet den bedste sikkerheds garanti for samtlige europæiske lande, men den forpligter også. Den forpligter til at tage et ansvar og nogle gange også til at træffe vanskelige og smertefulde beslutninger. I et sådant samarbejde kan intet land få sin vilje fuldt ud – så ville der jo for øvrigt heller ikke være tale om et samarbejde.

Indtil for få år siden spillede EF næsten udelukkende rollen som ramme for en række vesteuropæiske landes samarbejde. I dag er det klart, at EF er blevet krumtappen for hele det europæiske samarbejde, sådan som hr. Gade også pegede på det i sin begrundelse.

Der er fem lande, der indtil nu har søgt om medlemskab, nemlig Sverige og Østrig, Tyrkiet, Malta og Cypern. Der er andre lande, som overvejer at søge. EF er ved at afslutte associeringsaftaler med Polen, Tjekkoslaviet og Ungarn. Man er ved at starte forhandlinger om associeringsaftaler med Rumænien og Bulgarien, og de tre baltiske lande ventes snart at kunne afslutte en handels- og samarbejdsaftale med EF. Alt dette viser jo den tiltrækningskraft, som EF udøver på de lande eller landegrupper i Europa, som endnu ikke er blevet medlemmer.

Det er regeringens holdning, at EF i løbet af 1990'erne bør udvides til at omfatte de EFTA-